

Kiss Noémi
HOLLE ANYÓ VÁROSA

Mária Rákospalotán él. Ott, ahol negyven éve a városszéli kiserdő helyén tízemeletes házak nőttek ki a földből. Ahol Holle anyó évszázadok óta a föld alatti világában él, és immár a városból is járnak hozzá lányok. Nyáron olyan forróság lepi el a kerületet, hogy a járda aszfaltján tükörtojást lehet sütni. Korán reggel Mária munkába indul, a 69-es villamoson utazik, majd átszáll a metróra. Egy informatikai cégnél dolgozik a belvárosban, közel a Duna-parthoz. Reggeli szokásához tartozik, hogy tesz egy kis kerülőutat a lipótvárosi sétányon. Megáll egy pillanatra a folyó betonnal szegett, kikövezett partján, és benéz a híd lábához. Ez a vékony, pesti lány nagyon szereti bámulni a sodró, sebes Dunát, szeret beleszagolni a folyó mocsaras illatába, és figyelni az elhaladó, roskadozó, fekete hajóvontákat. Az úszó olajfoltokat a hullámokon.

Miközben örvénylik a sárga, sáros víz, Mária odaképzeli magát a híd tömzsi lábához. Vajon mi történe, ha beugrana? Képzetele ilyenkor széttárja a karjait: ő pedig fejjel lefelé, a hajánál fogva látja magát sodródni. Libabőrös lesz. Szinte érzi a teste belsejében, ahogy bizsergve lebukik egy mély örvény tölcsérén, és soha többé nem látja a forró, nyári várost. Az informatikai céget, a főnökasszonyát, a kantint, a tárgyalót, a számítógépe táblázatait. Maga mögött hagyja a földi világ idegesítően lüktető, parancsoló hangját.

Aztán képzetele hirtelen visszazuhan a valóságba. Mária szedhette a lábát, mert már késésben volt. Siet a céghez dolgozni, rohan az utcán, majd be a kapun, átlibeg a ridiküljével a portás mosolygó bajsza előtt, bejelentkezik a chipkártyájával a kapun, végül beül az asszisztensi forgószékébe, és pontban nyolckor kinyitja az asztali gépét. Így szépen elmarad a főnöke rikácsoló üvöltése, és az irodában repkedő visító utasítások is kiesnek a napirendből. Sikerült előbb beérnie.

Mária, miután kinyitja az asztali gépét, ránéz a Google-naptárra. Délelőttre értekezlet van beírva, lemaradtak a nevek, ezt ki kell kotorászni majd a mailek közül. Névtáblákat is kell készíteni. Délben ebéd Budán, egy szálloda éttermében a minisztérium pályázati felelő-

sével. Hogy fognak odaérni? Elég húzós lesz, át kéne tenni egy fél órával későbbre, de az túl nagy szervezés lenne. Majd taxival mennek. Délután újra meeting a hamburgi ellenőrökkel. Akkor az is csúszik, este pedig fogadás egy civil szervezetnél, na, ott legalább lesz vega menü és eperbor. Még a kávé sem főzte meg, nem rendezte be a tárgyalót, pedig a főnökasszonya külön kért virágot. Eszébe jut, hogy néhány tulipánt rendelt tőle tegnap. Mária rohan, vissza az utcára, majd újra fel a hatodikra az informatikai céghez. Leizzad, közben folyton csörög a készüléke, villog a kék logó, a Viber, Messengeren üzen a főnök, hogy már a parkolóházban van, bejön egy Facebook-esemény is, a legjobb barátnőjének épp ma van a születésnapja...

Már a tárgyalóban vannak, megkezdődik az értekezlet. Üvegvázában ülnek az asztalon a színes tulipánok. Mária egy idő után majd távozik a protokoll szerint, mert következik a megbeszélés bizalmas része. Így kap pár szabad percet. Arra gondol, hogy majd gyorsan lezuhanyozik, mert túlságosan megizzadt a szaladástól. Különben is, mostanában érthetetlenül sokszor van szívdobogása, nem a stressztől, az nem lehet. Pont akkor, amikor minden beindul, amikor a főnöke is elégedetten, anyáskodó hangon mondja, hogy „köszönöm, Mária kedves”. Az ilyen nyájas szavaktól dobog a szíve.

Mikor kettesben dolgoznak, egészen másképp viselkedik a főnöke: „Sosem tartod a határidőket! A cég becsül téged, de te hálátlan vagy! Megint oltárit csúszunk! Tartom a hátam a hülyeségeid miatt! Holnap lejön a személyzetis a felmondásoddal! Kész vagy? Adnám az újabb feladatot! Mekkora ribanc vagy, öltözz fel rendesen! Elintézted?! Csigatempó!” Mária ilyenkor a főnökasszonya, az informatikai cégvezetőnő agyonpüderezett homlokát figyeli. Ahogy a festett szőke haja rásimul a fülére, és a rózsaszín blézere mögül kikandikál a fekete melltartópántja. Szamárfület képzél a fejére, vagy egy pávián rózsaszín seggét az arca helyére vagy fekete, kormos fejet, bárcsak elégne egyszer, mint egy boszorkány. Igen, tényleg elfelejtette lefoglalni online a repülőjegyeket a jövő heti hamburgi találkozóra. Ritkán becsúszik egy hiba, de alapvetően megbízható munkatársa a cégnek.

Amint kilép a cég épületéből, egészen máshol jár gondolatban. Megszokta, hogy többnyire idegenek parancsolnak neki. Szülei korán meghaltak autóbalesetben az M3-as autópálya aszódi leágazásánál. Óvodás volt, mikor egy kamion elsodorta a Suzukit, csak ő maradt

életben. Mária árvasága megszokott tényné szelídült, sorsa ellenére szorgalmas, jó tanuló, sovány nagylány lett belőle. Belül pedig kemény, akár egy tégl a irodaház falában. Sosem roppan össze. Szervezi a főnöke életét, napi tizenkét órában ül a gépnél. Odabent él, ahol alig látszik valami a kinti világból. Akár egy börtön, be van falazva minden rés. Az ablakok nyílászárói légmentesen zárnak, belülről pedig egy modern klímaberendezés szabályozza a levegőt. Hiába van délelőtt tizenegykor 37 fok a városban, Mária ebből semmit sem érez. Aznap is csak azért izzadt meg úgy a háta, mert elfelejtette a tulipánt, és le kellett szaladnia a Jászai Mari téri virágoshoz.

Amikor az értekezlet bizalmas pontjához érnek, Mária kimegy. Van még harmincöt perc az ebédig Budán. Lezuhanyozik, gondolta. Belép a cég női mosdójába, ott van lehetőség fürdeni. Főleg azok használják a tusolót, akik biciklivel járnak be. Most Mária áll ott, levetközve. Közben jelez az okostelefonja. A főnökasszony üzen megint, ezúttal a tárgyalóból, hogy kopogjon be öt perc múlva, kezd kellemetlen lenni az eszmecsere, ez az üzlet már nem is érdekli, a budai ebéd a minisztériummal viszont fontos. Mária félszavakból érti a helyzetet, küld egy smiley-t és teszi a dolgát. Már csak három perce marad a zuhanyzásra.

Mikor belép a fürkébe, látja, hogy a lefolyó alkatrészeit kivették. Hatalmas luk tátong a tálcában. Egyik kezével megengedi a csapot, a másikkal elküldi a választ a főnökasszonynak, hogy rendben. Mikor lezárja a telefon képernyőjét és aktiválja a *Ne zavarjanak* üzemmódot, megcsúszik. A hátát beveri a csempébe, és kiesik a kezéből a mobil. Egyenesen bele a kiszerezelt, olajos, penészes lefolyóba. Látja, hogy a készülék az összes címmel, értekezleti időponttal és foglalással szépen, lassan elsüllyed a mélyben. Hallja, ahogy odakoppan a csatorna aljára.

A tárgyalásnak vége. Mária azonnal elmondja a főnökasszonynak, hogy mi történt. Erre ő csak annyit válaszol, „Ha beleejtetted a csatornába, hozd is ki onnan.”

Mária könnyezni kezd, a szégyen vörös lángja önti el az arcát a munkatársak előtt. Ezért jobbnak látja, ha visszamegy a vállalat női mosdójába.

Belép a zuhanyzóba, magas tartásba emeli a karját és bekúszik a szétszerelt nyíláson át a csatornába. Különös érzés lebegni a vízben. Ahogy a föld alá merül, nem érez semmi rosszat, vagy fájót, sőt, hűvös

van, megszabadul a cég rossz levegőjétől, a klíma szagától, a forró, 40 fokos pesti nyártól. Hirtelen egy föld alatti világban találja magát, amin először felettébb csodálkozik. Pipacsok lengedeznek hatalmas mezőkön, almafák, dió és meggyfa virít az út szélén. A távolban pedig megpillantja az ösvényt, ami egy kedves házhoz vezet.

Ennek a háznak az udvarán áll Holle anyó, aki épp dobbant egyet a lábával, és odahívja a macskáját, hogy szedje ki a pókot a hajából. Aztán vidáman körbejárja föld alatti birodalmát, ahol ugyanolyan pipacsok nőnek, amilyeneket már Mária is lát a távolból. Holle anyó könnyedén varázsol: például automatát, amiben ropogós cipók sülnek, vagy olyat, amelyben müzlis joghurtok készülnek. Kiadós reggelije után rendszerint felmegy a hálószobába a vetetlen ágyhoz, és úgy megrázza a dunnáit, hogy az egész világon hullik a hó. Szeret a város alatt élni. Épp tegnap kezelte meg a 23 675-dik pesti lányt. Be is írta gyorsan a naplójába, amit a lepedők és pokrócok alatt rejtetegetett. Ettől nagy boldogság öntötte el az arcát, egészen kipirosodott, s közben már látta, hogy Mária közeledik.

Hogy Holle anyó dolgozik, onnan lehet tudni, hogy a fenti világban komor felhők gyülekeznek a Duna felett. Télen előfordul, hogy fagyott jégtáblák úsznak a folyó vizén. Igaz, egyre ritkábban és egyre kevesebbet volt fagyos hideg a városban. Pedig ha Holle úgy akarja, napokig esik a hó. Ám ha ez a hó végleg eltűnik a földről, Holle mama föld alatti birodalma is megszűnik. Pedig nagy szükség van arra, aki úgy hozza a hóvihart, hogy a napsütés boldogsága is beül a hókristályok közé. Néha egészen elszomorodott ez az anyó, mert látta, hogy az ember teljesen elfeledkezik az időjárásról. A jó, kiadós, dagadt szélről. A hetekig tartó jeges hóesésről, a rövid nyári záporról, mennydörgéssel. Holle anyó nem különösebben kedveli a globális felmelegedést. Ő sokkal inkább a cirmosan simogató tollakat szereti önteni a paplanból, és imádja a dúsan hulló hózáport, amelytől a városban napokra megbénul a forgalom. Szétcsúsznak a járművek, szánkóznak a buszsofőrök, korcsolyáznak a hómunkások. Jéggé fagy az iskolák udvara. Holle anyó akkor szereti a földet, amikor a jéghidegben is boldogok az emberek.

Mária összeszedi minden bátorságát és elindul a házhoz, amit épp az imént pillantott meg. Útközben furcsa kiáltásra lesz figyelmes. Egy kenyérsütő automata szólongatja. „Vagy bedobsz pénzt, vagy meg-

égünk!” „Vagy bedobsz pénzt, vagy megégünk!” Ezt nem hagyhatom, gondolta, és megnézi a kosztümnadrágja zsebeit, hátha van ott egy kis apró, amit amúgy a cég kávégépebe szokott bedobni. Talál néhány forintot. Gyorsan bedobja az automata pénznyelőjébe. Nejlomba csomagolt friss szalámis kiflik potyognak egy tálba.

Mária tovább gyalogol az ösvényen, amikor újra hangokat hall az út mellől. Egy másik automatában folyamatosan készülnek a joghurtok: gép adagolja a müzlit műanyag poharakba, aztán sorba rendezi a joghurtokat. Megállás nélkül működik. „Megteltem és nem bírom tovább!” „Megteltem és nem bírom tovább!” – kiabálnak a poharak. Mária odamegy a készülékhez, és akkor látja, hogy a dobozok teljesen összenyomták egymást. Megesik rajtuk a szíve. Szépen, egyenként kipakolja őket egy ládába. Bár a munkától jól elfáradt, de úgy dönt, gyalogol tovább.

Nemsokára elér a távoli házhoz, aminek ablakaiban kedves és színes függönyök lógnak. A gazdasszony, Holle anyó meleg szívvel fogadja őt. „Nézd, Paradicsom! Vendégünk érkezett” – mondja Holle anyó. Macskája pedig azonnal Mária lábához dörgölőzik és hangosan dorombol. Mária jövetelének igencsak megörül az anyó, és megkéri, hogy segítsen neki a háztartásban, mert ő már idős, és nehezen bírja a munkát. Fájnak a lábai, sajog a dereka. Miután Holle anyó elsorolja a tennivalókat, Mária serényen dolgozik. Az utolsó feladata a dunna tollainak felrázása. Mikor Mária több napon át szépen és alaposan rázza a dunnát, simogatja a kezével a tollak alakját, hatalmas havazás kavardik a fenti világban. A gyerekek boldogan szánkóznak a nyári hóesésben. Mária szemébe mégis könny szökik harmadnap reggel. Hiányzik neki az otthona.

Miután Holle anyó észreveszi a hulló, szőlőnagyságú könnycseppeket, együtttérzően azt mondja neki: „Hazamehetsz, itt van az okostelefonod, lemostam”. Az anyó elbúcsúzik, és odaadja Máriának a mobilját. Amikor Mária felül a liftre, ami a fenti világba vezet, hirtelen aranyeső hullik a plafonból, és a lány bőrébe ivódik. A haja, a ruhája és az arca is aranszínűvé változik.

Ahogy megérkezik, örömmel és mosolyogva tér vissza újra a munkahelyére, az informatikai céghez.

Ismét az asszisztensi irodájában ül és a főnökasszonya üzeneteit olvassa. Intézi a céges dolgokat. Amikor a főnökasszonya indulna haza,

el akar búcsúzni Máriától. Ekkor veszi észre, hogy a titkárnője színarannyá változott. Annyira megirigyli, hogy elvörösödik. Ő is szeretne magára húzni egy aranykosztümet a tárgyalásokon. Hátha így még több nyereséget hozna a cégnek.

Nyájasan kérdezi: „Hol jártál, Mária, kedvesem?” A lány vidáman válaszol: „Megtaláltam a telefonomat és megismerkedtem Holle anyóval, aki havat csinál a világban. Amikor eljöttem tőle, a liftben aranyeső hullott rám.”

A főnökasszonynak egyéb se kellett, hisz hallott ő már eleget gyerekkorában az anyóról meg a dunna tollairól. Kimegy a mosdóba, gyorsan bedobja a lefolyóba a telefonját. Mikor utánaugrik, egy kis lebegés múltán Holle anyó birodalmában találja magát. Egy mezőn áll meg, kertek lábánál és bokrok között. Mígnem egyszer csak hallja, hogy szólítja őt a kenyérsütő automata: „Vagy bedobsz pénzt, vagy megsülünk!” „Vagy bedobsz pénzt, vagy megsülünk!” Miért dobnék be pénzt? Jobb dologra is költhetem. Továbbmegy. Az út szélén aztán a joghurt-automata szólítja meg: „Megteltem és nem bírom tovább!” „Megteltem és nem bírom tovább!” – kiabálnak a poharak. Utálom az almás joghurtot, miért vennék egyet is akár, morogja maga elé, és tovább keresi Holle anyó házát. Nekem szép aranyak kellene, nem joghurtok, gondolja magában. Már látja magát aranykosztümben vonulni az informatikai biennálén. Minél többet gondol az új ruhára, annál gyorsabban szedi a lábait. Izzad a homloka, annyira előnti a vágy minden porcikáját. A szíve is hevesebben ver, olyan izgatott, amikor végre rátalál a házhoz vezető ösvényre.

Holle anyó épp a kertjében dolgozik, gondozza a virágait, amikor észreveszi a cégvezetőt. Paradicsom, a macskája kiereszti éles karmait, és a siető, ziháló női alak szemébe néz, aki megtorpan a kapuban. Összeszorított foggal áll. Holle anyó kedvesen kérdi tőle: „Mi járatban vagy erre?” „Eljöttem hozzád szolgálni”, mondja a cégvezető, ja, és leejtettem a lefolyóba a telefonomat, keresem, de sehol se találom. Az anyó igencsak megörül az ajánlatnak, hogy valaki ilyen készségesen akarja szolgálni. Bizony elkél a segítség, mert reggel óta fáj a csípője.

Rögtön bekíséri új szolgálóját a házba, kitakaríttatja vele a konyhát, az ebédlőt. Látja, hogy amaz húzza a száját, és ferdén áll a söprű a kezében, de azt gondolja, ha elég szorgalmas, akkor megtanulja a takarítás fortélyait, a keze is megügyesedik és élvezzi majd a munkát.

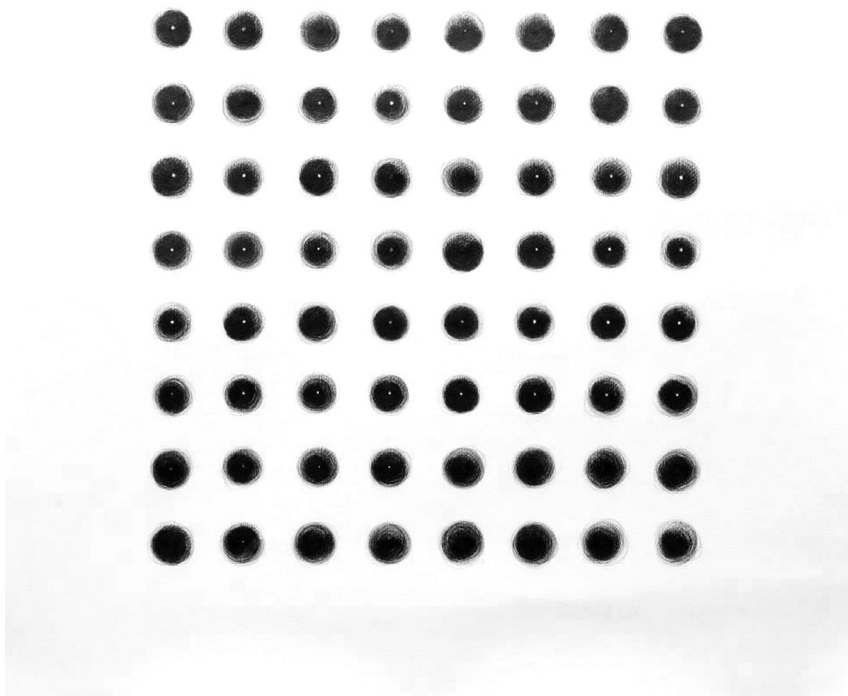
Mikor lent végeznek, felkíséri őt a hálósobába az ágyhoz, a cégvezető nagy kedvvel megy, szinte érzi a pénz szagát, pedig semmi nincs a levegőben, ha csak nem a friss lepedő illata. Ott Holle anyó elmondja, hogyan kell alaposan megrázni a dunnákat, hogy a tollak kimozogják magukat. Olyan szépen és oly sokáig kell mozgatni a dunnát, hogy havazzon a világban, és az emberek örüljenek a hópelyheknek. A cégvezető bosszankodik, hogy nincs kinek kiosztani a munkát, és miután látja, hogy Holle anyó kimegy, rögtön befekszik az ágyba. Magára húzza a takarót, beteszi a feje alá a párnát és elszundít.

Holle anyó észreveszi, hogy a nő nem dolgozik, de nem szól. Mindenkinek finom vacsorát készít. Természetesen Paradicsom cicának paradicsomlevest főz. Mindannyian jóllaknak. A cégvezető vacsora után kimegy a kerti tóba úszni. Az anyónak csak Paradicsom segített elpakolni, felveszi a hátára a tányérokat. Telnek a napok, mígnem Holle anyó megszólítja a cégvezetőt: „Itt az ideje, hogy visszamenj a lifttel a fenti világba”. Ezt persze nem kell neki kétszer mondani. Holle anyó visszaadná az okostelefonját, mire a cégvezető már a kapuból kiabál vissza: „Anyó, tartsd meg nyugodtan, a cég reklámajándéka”, és lohol a lifthez. Csakhogy abban a pillanatban, amikor a lift elindul, érzi, hogy bizseregni kezd a feje búbja. Felnéz és látja, hogy sötét, komor színű eső hullik a plafonból. Érzi, ahogy egyre jobban rázkódik, libabőrözik az egész teste. Látja, hogy először a körmei lesznek feketék, aztán a karja, majd a bőre mindenhol, égő érzés fogja el, ahogy az egész testére ráömlik a szurok.

Mikor bemegy a vállalathoz, sírva, könnyezve fut elé az asszisztense, Mária. Próbálják körömkefével, krémekkel, vegyszerekkel lemosni, de sehogy sem szabadul meg fekete bőrétől. Egyelőre jobbnak látják törölni a Google-naptár bejegyzéseit, online visszacserélni a következő napok utazásainak menetjegyét. Lemondják az összes munkaebédet. A személyzetis másnap azonnal kényszerszabadságra küldi a cégvezetőt.

És hogy mi történik velük ezután? Ezt már Te is könnyen kitalálhatod.

Holle anyó addig él, amíg havas és jégvirágos a pesti tél. Amíg nem olvadnak el teljesen a járdakövek Rákospalotán.

*Végtelen, 2015
(filctoll, 73x73 cm)*